

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Io. Rvdolph. Engav Ivrivm D. & P.P.O. In Academia Ienensi
Elementa Ivris Criminalis Germanico-Carolini**

Engau, Johann Rudolph

Jenae, MDCCXLVIII.

VD18 12413879

Dissertatio Prooemialis De Ivrisprvdentiae Criminalis Necessitate,
Svbsidiisqve.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10011

Q. D. B. V.

DISSERTATIO PROOEMIALIS

DE
IVRISPRVDENTIAE CRIMINALIS
NECESSITATE, SVBSIDIISQVE.

§. I.

Ius Criminale est complexus legum, mo-
rum, statutorumque de rebus crimina-
libus disponentium.

§. II.

Diuiditur in *patrium* & *peregrinum*, il-
ludque iterum (1) in *publicum* & *priua-*
tum a), (2) in *uniuersale* & *particulare*.

§. III.

Peregrinum, quod saluis moribus rece-
ptum est, in *Romanum* abit & *Canonico-Pon-*
tificium. * *Romano* multa, quæ scitu ne-
cessaria, uix tanguntur, ac, praeter singula-
rem iudiciorum formam, uariumque pro
Engau Ius Crimin. A uaria

+ Haec L. prima
de iure iuris de
rent: sed in
Iuris Cri.
minalis
non de
+ quod
si non
dum est
exim de
peregri
talem
unt, dum
officio
satisfaciunt.

a) b. TREVER pr. de do. Consult. CRAMER d.
iure criminali publico S. de delictis & poenis statu-
R. I. cautissime diiudican- um imperii.

V.

uaria ætate reip. Ro. procedendi ordinem b), hæc & illa continentur a moribus gentium Germanicarum c) differentia. Iure Canonico-Pontificio plerumque forum internum dirigitur, & solæ fere pœnæ statuuntur ex pœnitentiis ortum trahentes.

+ et inter eos
Boehmenses

* Mosaicum, quod addunt alii^f libens prætereò. Non enim magis receptionis quam promulgationis ui nos obligat.

§. IV.

prudencia

Ius Criminale interpretandi*, & ad obuenientes factorum illicitorum species eo, quo decet, ordine applicandi** habitus, iurisprudencia criminalis dicitur.

+ Est scilicet
rubra vel
authentica
vel non au-
thentica, Au-
thentica dicitur
in quæ eum
vident quatuor
quæ in lex ipsa,
agnoscit, eiq;
sides habent
da est.

* Lex, uel manca uel obscuris ambiguisque uerbis conscripta, quandoque ex authentico & perfectam orationem continente rubro uel suppletur uel explicatur. LINCKII d. de rubro, nigro & albo. Exemplo esse potest L. Fris. V, 1. Ordo hic est: ut, si ius patrium particulare deficiat, prius uniuersale, illiusque analogia, attendatur appliceturque, quam ad iura peregrina recurratur. C. C. C. præf. et art. 3. seq. Vnde ad intelligendum est facile (1) cur iuris criminalis peregrini usus in Germania sit rarissimus, LVDOVICI præf. comment. ad C. C., non tamen nullus, pontificius enim fuit & ad LL. Ro. quandoque prouocauit Carolus V. Nemeseos conditor; (2) cur cognitione iuris patrii destitutus de usu & non usu iuris criminalis recepti disputare nequeat. §. V.

b) POLLETVS histor. criminibus lib. 48. tit. 13. fori Ro. IV, 7. SIGONIVS de iudiciis II, 4. c) LVDOVICI præf. ad seq., MATTHÆI de C. C.

§. V.

Quam didicisse iuuabit unumquemque, necessaria qui futurus est *aduocatus*, *auditor*, quem est. uulgus uocat, *iudex*, *doctor* aut *professor academicus*, quippe quorum nullus sine illius cognitione munus suum tueri potest.

§. VI.

Illi, qui iurisprudētia[m] criminalem solidam masculamque sectatur, subsidio uenit (1) *philosophia d)*, præsertim *rationalis & moralis*. Illa enim, quæ non immerito quasuis scientias dirigere dicitur, inferuit legum interpretationi & adplicationi, atque ad illud facit, ut præiudicia fugere possis; hæc uero, quia hominum describit uitia, horumque signa notat, facem præfert doctrinæ de præsumptionibus & indiciis.

Illius subsidia sunt a. philosophia + non uero datur singulis quædam Logica iuridica; quæ tamē olim in nonnullis academijs doctori solebat.

§. VII.

In subsidiis porro est (2) *non uulgaris b. philologia cognitio linguarum*, quibus scriptæ sunt leges, speciatim *latino-barbaræ*, & *germanicæ*, huiusque tam *priscae* quam *hodiernæ*, quippe quæ ad obscuritatem legum, siquidem hæc ex uerbis * phrasibusue ** obsoletis & prorsus antiquatis oritur, dispellendam facit certissime e).

* H. C. VVLITIVA L. Sax. tit. 1. §. 5. FORRESNI L. Fris. tit. 2. THIVBDA Ead. tit. 3. Deüphait. A 2 Spec.

d) IO. FRID. HOMBERGK de iurisprudētia rationali. 23. HOFFMANN de inuestigandis uerborum in e) THOMASIVS iure significat.

Spec. Sued. art. 198. ed. SCHANNAT. gebundene
Läge I. P. S. II, 10. *Sued.* art. 117.

** u. c. mit blychenden Schyne und gichrigen
Munde. Charta de A. 1411. ap. DATT de P. P.
IV, 3. p. 745. alte Westphäl. Gerichts-Ordn.
ap. HAHN *coll. monum.* To. II. p. 603. 618. auf
den Heiligen sich ausziehen, mit dem Benufte
überwinden 2c.

§. VIII.

c. ars ety-
mologica &

Quumque significatus uariarum uocum
germanicarum in legibus antiquis * & me-
dii æui ** occurrentium, harum origini-
bus rite inuestigatis, demum cognoscantur
f): iurisprudentiæ nostræ studio opus
erit (3) *studio etymologico*, indefessa mo-
numentorum ueterum evolutione & ite-
rata perlustratione glossariorum, quæ no-
minauit b. BRUNNQVELL g), præsertim
SCHILTERI ac WACHTERI operum.

* u. c. HERISCHLIZ *Capit. R. Franc.* III, 70. CHRE-
NECRUNDA *L. Sal.* tit. 61. HORGRIET *L. Baiuu.*
VII, 3. PVLISLACH. *L. Alem.* LIX, 1. *Baiuar.* III,
1. CLADDOLG *L. Fris.* add. tit. 3. art. 44. WITI-
SCHALCKI *L. Burgund.* tit. 76.

** u. c. Stöckling. *Ref. des Westph. Gerichts* de
A. 1339. Vid. LEIBNITII *miscell. etymol.* p. 230.

§. IX.

d. critica.

Sic quoque incommodorum, quæ ex
uariis lectionibus, itidem ex corruptis &
de-

f) ECCARD *hisor. lectanea etymologica.*
stud. etymol. linguae g) *pr. de usu linguae*
germanicae impensi p. german. ueteris in stu-
324. LEIBNITII *col. dio I. F. Longob.* p. 12.

deprauatis LL. oriri solent, salutare medicamentum est (4) *ars illa Critica.*

§. X.

Quia LL. scire non est uerba, sed uim ac potestatem tenere, in legum rationes inquirendum est. Ad quas cognoscendas facit (5) *historia iuris*, quippe quæ nos docet legum criminalium natales, auctores horumque hypotheses &c.

§. XI.

Huc etiam pertinent (6) *antiquitates*, f. antiquitates, sicut omnibus disciplinis, ita & iurisprudentiæ nostræ lumen præferunt clarissimum. Sistunt enim nobis *iudicia Dei, uebmica, westphalica, centenaria, delatoria, solemnia iudicii capitalis*, & alia plura notatu maxime digna b).

§. XII.

In subsidiis quoque est (7) *paroemia-rum iuridicarum cognitio*, quæ mox thesaurum antiquitatis germanicæ recludunt, mox, quid certis in casibus ferat consuetudo, nos docent i). Debes autem (a) ubiuis receptas ab illis separare, quæ hic tantum & illic recitantur; (b) earum originem & uerum propriumque significatum scrutari.

A 3

§. XIII.

b) CRAMER de coniungendo iuris & antiq. German. studio §. IX. p. 29.

i) FELTMANN resp. milit. 7. n. 70. sq. HERIVS de paroem. iur. germ. prol. §. 4.

§. XIII.

h. ars me-
dica.

Nec minus (8) *ars medica* facit ad cognoscendas de *uenenis, fœtu animato & abactō, sterilitate procurata, letalitate uulnerum*, aliasque doctrinas iurisprudentiæ nostræ studioso scitu necessarias k). Confulantur itaque FORTVNATI FIDELIS *relationes medicorum*, AMMANI *Irenicum Numæ Pompilii cum Hippocrate*, PAVLI ZACCHIAE *quæstiones medico-legales*, itidem WELSCHII, HOFFMANNI, TEICHMEYERI, ALBERTI, FRITSCHII, TROPANNENERI scripta, quæstiones medico-legales diiudicantia.

§. XIV.

Laudatis (§.VI-XIII.) subsidiis instructus qui didicit criminalia iura, si uelit prudens euadere in perfectiore gradu, debet (9) *scripta* aliorum erudite elaborata diligenter legere, (10) collegiorum iuridicorum *decisiones* prudenter colligere, & (11) denique *idioma germanicum forense* decenter colere l). Sic poterit iura, quæ sibi reddidit cognita, apte cauteque applicare, animi sui sensa perspicue & ornate proponere, nec pauciora quam oportet, nec inordinata aut indistincta dicere scribereue.

ELE-

k) HEISTERI d. de *medicæ in Iurisprudentia utilitate.*

l) BASTINELLER de *idiomate germanico forensi a Ictis decenter colendo.*

LICH V. FROELICHSBURG u). Ita me- cum iudicant BEYER x), atque KRES- SIVS y). De quorum posteriorum scri- ptis, C. C. illustrantibus, quid iudicem? for- sitan quaris. Accipe. Ex antiquitatibus germanicis, prout decet, sunt deducta.

TIT. II.

DE

DELICTIS IN GENERE.

§. XIV.

Peccata, vitia, delicta, crimina modo di- stinguunt modo synonyma habent. Unde sermonis oritur obscuritas. Ad quam vitandam licebit mihi nominare peccatum, quod solis legibus diuinis contrariatur; vitium, quo sola præcepta honesti & decori læduntur; delictum, factum legi humanæ, pœnam minitanti contrarium; & denique crimen, delictum quod auctori suo imputari potest z).

§. XV.

Et quia lex tam præcipiendo quam prohibendo, mox omnium mox certi cuiusdam generis hominum actiones dirigit: 1) in commissionis & omissionis, 2) propria & communia,

u) comment. in B. Carls des V. Peinl. §. C. C. §. 2. seq.

x) dissert. præmissa delin. Iuris Crimin. §. 5. seq. y) præf. comment. in C. C. §. 2. seq. z) FARINACIUS prax. crim. qu. 18. nr. 1. seq.

